

BÉKALENCSE

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság hírlevele

2024. október

HÍREK

Fekete István nyomában a Dél-Zselicben

2024. október 10-én már tizenhatodszorra gyülekeztek a Baranya megyei Bakócához tartozó, egykor Fekete Istvánnak szolgálati lakást biztosító Alsókövesden, az író szellemiségét, irodalmi tevékenységét megbecsülő, az általa képviselt, a magyar táj, és a benne dolgozó kétkézi emberek szeretetét fontosnak tartó általános iskolák 7.-8. osztályos tanulói, hogy részt vegyenek a környéken létesített Fekete István Emlékösvény útvonalain a Fekete István nyomában – Természetismereti és életrajzi terepi akadályversenyen.

A 2007 óta megrendezett versenysorozat az író kezdő mezőgazdász éveinek vidékén, a volt Majláth-uradalom területén, valójában is Fekete István nyomában járva került lebonyolításra. A diákok az író környékhez kötődő emlékei és életrajza mellett a természetvédelemmel, az erdő- és vadgazdálkodással és a természetismerettel kapcsolatos kérdéseket, feladatokat is megoldhattak.

A járványhelyzet miatt sajnálatosan kimaradt két év után újra felfelé ível a vetélkedő népszerűsége. Idén már tizenhat háromfős csapat adta le nevezését, így érkeztek diákok Berkesdről, Kaposszekcsőről, Kaposvárról, Komlórról, Mindszentgodisáról, Nagyatádról, Drávafokról és Pécsről is.

A csodálatos őszi időben lebonyolított versenyen a feladatokat legjobban a Pécsi Szent Mór Iskolaközpont diákjai teljesítették, a második helyen a Berkesdi Fekete István Általános Iskola, míg a harmadik helyen a Mindszentgodisai Általános Iskola tanulói végeztek.

A verseny szervezőinek (Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Mecsekerdő Zrt., Ajkai Fekete István Irodalmi Társaság, Dombóvári Fekete István Kulturális Egyesület) reményei szerint a rendezvényt az elkövetkező években is sikerül megrendezni és a gyerekekbe oltani az író örök érvényű felismerését: „Kerestem az utat, a patakot, a nádast, a cserszagú erdőt... és megtaláltam a Hazámat.”

(Szöveg és fotó: Nagy Gábor)

„Végre tavaszodik, már alig vártam!”

Legalábbis a Nagydorogi Szenes-legelőn jó pár fekete kökörtcsin (*Pulsatilla nigricans* - syn.: *Pulsatilla pratensis* subsp. *nigricans*) gondolta így.

Rendszerint márciustól májusig virágzó, védett vadvirágunk úgynevezett másodvirágzásáról van szó most októberben, mely a tavaszihoz hasonló nedvességi-, hőmérsékleti- és fényviszonyok miatt fordulhat elő a növényvilágban.

(Szöveg és fotó:
Szendi József természetvédelmi őr)

Ritka vendég az erkélyen

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság központi épületének erkélyén Pécssett a Tettye téren egy természetes lepkére lettek figyelmesek az ott dolgozók. A szokatlan vendég egy halálfejes lepke (*Acherontia atropos*) volt, amely a nappali órákat az épület falán, a gerendák alatt töltötte.

A halálfejes lepke nagytermetű védett szenderfajunk, természetvédelmi értéke 10.000 forint.

Rendkívül sok érdekes tulajdonsága van, többek között:

- vándorlepke,
- megfogva mind a hernyó, mind a kifejlett lepke cincogó hangot ad ki,
- a hernyó sokféle mérgező növényvel, elsősorban burgonyafélék leveleivel táplálkozik,
- a kifejlett lepke mézet rabol a méhkaptárakból.

Az imágók nagy utat megtéve Észak-Afrikából érkeznek hozzánk április-májusban. Nálunk egyszer petéznek, az itt kikelő hernyókkal egészen novemberig találkozhatunk például burgonyaföldeken, ördögcérna- és fagyalbokrokon. Az Európában fejlődött lepkék ősszel délre vonulnak. A földben, maga készítette üregben bábozódva telél át, nálunk azonban nem bírja ki a hideg teleket.

(Szöveg és fotó: Laczik Dénes)

Kisfilm készült a Fekete István versenyről

A Fekete István nyomában című természetismereti és életrajzi terepi akadályverseny középpontjában az író szellemisége, a magyar táj és a benne élő kétkezi emberek szeretete, valamint Fekete István irodalmi tevékenysége áll. Az évente megtartott verseny helyszíne az Alsókövesd térségében kialakított Fekete István Emlékösvény. A QR-kód, illetve az alábbi link segítségével elérhető kisfilm a verseny történetéről ad áttekintést: <https://www.youtube.com/watch?v=hfMr5KYPtMQ>

Vadmacskákat engedtek vissza a vadonba október közepén

A képen látható két vadmacska június elején, még kölyökként került be a Fővárosi Állat- és Növénykertbe. A somogyi Szenna település határában találták őket, s azért kellett segíteni nekik, mert valahogy elkeveredtek az anyjuktól, viszont még túl fiatalok voltak ahhoz, hogy egyedül is boldoguljanak. Az Állatkert munkatársai az elmúlt hónapokban segítették őket felkészülni a vadonbeli életre, múlt héten pedig, megtalálási helyüktől kicsit távolabb, Kardosfánál, a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatósággal együttműködve visszaengedték őket a zselici rengetegbe.

Tekintse meg az eseményről készült videót: <https://www.facebook.com/watch/?v=454776927716421>

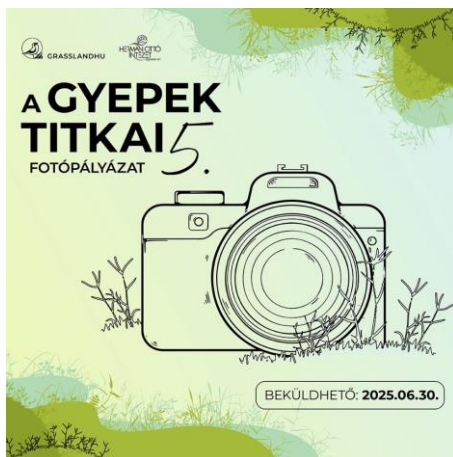

FELHÍVÁS

A gyepek titkai V. fotópályázat

A Grassland-HU LIFE integrált projekttel kapcsolatban a Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft. és projektpartnerei ötödik alkalommal hirdetik meg a gyeses élőhelyek értékeinek bemutatását, népszerűsítését célzó fotópályázatukat. A pályázat kiemelt célja, hogy felhívja a figyelmet a gyepek és élőviláguk védelmére, megőrzésük fontosságára, valamint a gyepeket fenntartható módon hasznosító, a gyepeket védő helyi emberekre. Az elmúlt években a pályázatok tematikája a gyeses élőhelyeken élő növényfajok, gerinctelen és gerinces állatfajok, valamint a gyepekhez kötődő őshonos állatfajok bemutatása volt.

A fotópályázat ötödik fordulójának célja felhívni a figyelmet a gyepek szépségére és sokszínűségére, valamint a megőrzésükhöz szükséges emberekre és helyi, hagyományos ökológiai tudásukra, így a mostani kiírásban tájképek készítése, valamint a gyepekhez kötődő pásztorélet bemutatása a pályázók feladata.

A tájképek készítése kapcsán bátorítják a pályázókat olyan, négy fotóból álló sorozatok elkészítésére is, amelyek egy gyeses élőhely évszakonként változó arcát örökítik meg. Ez alkalommal a tájban élő, a gyepeket hasznosító embert is be szeretnék mutatni a nagyközönségnek. A témának az is aktualitást ad, hogy az ENSZ 2026-ot a legelők és pásztorok nemzetközi évének nyilvánította – ehhez is kívánnak csatlakozni a szervezők a meghirdetett témával.

A pályázatok beküldésének határideje: 2025. június 30. éjfél. A pályázatra jelentkezni és fényképeket feltölteni az alábbi online felületen keresztül lehetséges: <https://www.grasslandlifeip.hu/a-gyepek-titkai>

(Forrás: Herman Ottó Intézet Nonprofit Kft.)

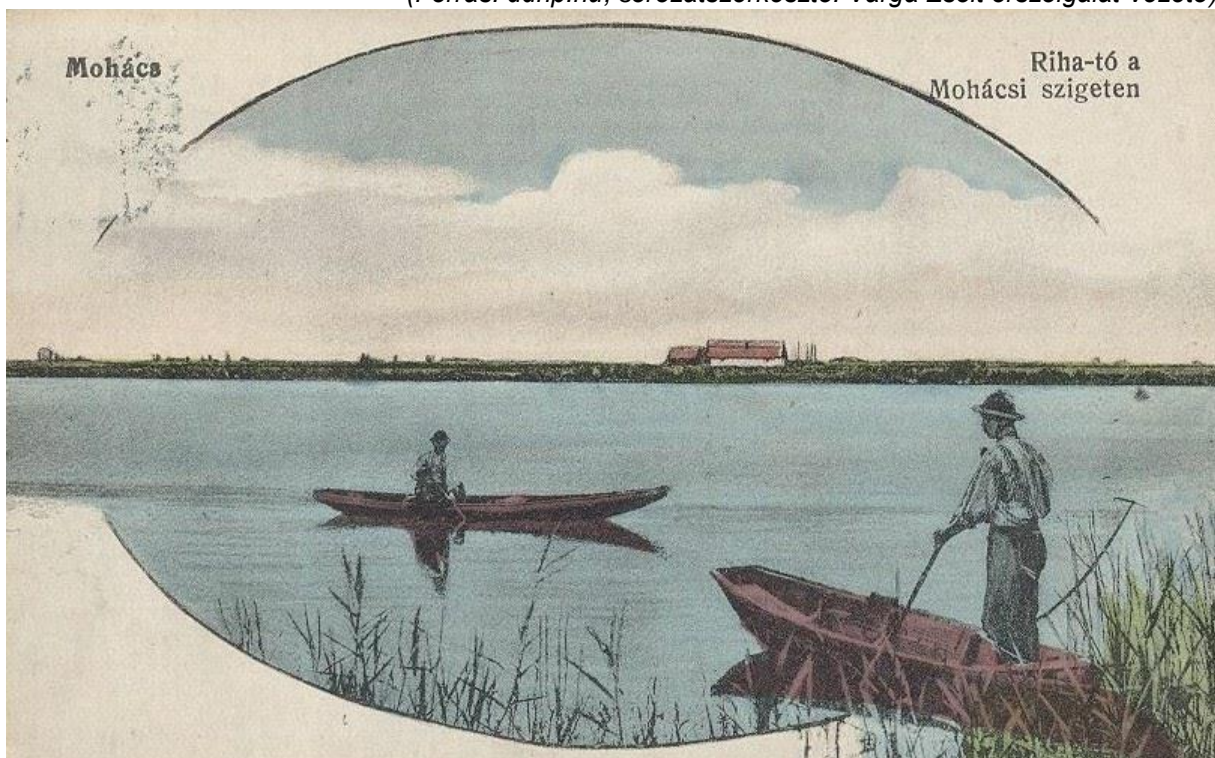
SZEMELVÉNYEK A TERMÉSZETVÉDELEM TÖRTÉNETÉBŐL

---

30 éve történt

A Mohácsi-szigeten található, lefűződött Duna holtág védelme érdekében a környezetvédelmi és területfejlesztési miniszter 2/1994. (I. 11.) KTM rendelete Természetvédelmi Területté nyilvánította a Riha-tavat. A Riha-tó nádasai kiváló fészkelőhelyek, a gémtelpeken költ itt szürkegém, nagy kócsag, kis kócsag, bakcsó, üstökös gém, és kis kárókatona is. A területe dokumentálták pásztorgémek költését, de figyeltek meg fokozottan védett batlát is. A terület 1996 óta a Duna-Dráva Nemzeti Park része.

(Forrás: ddnp.hu, sorozatszerkesztő: Varga Zsolt őrszolgálat-vezető)

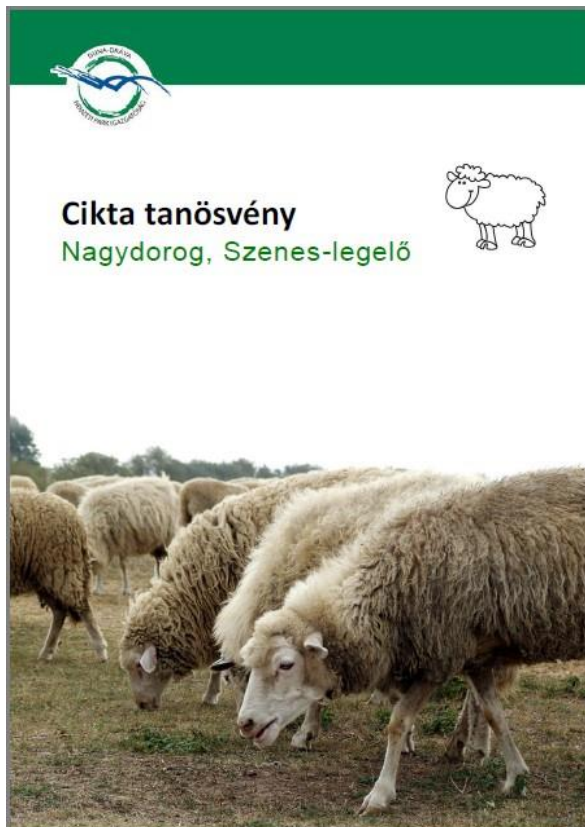
ÖKOTURIZMUS

Digitális technika a természetben: a letölthető tanösvény

A tanösvény jó dolog a kirándulónak! A tanösvény drága dolog a létesítőnek! A tanösvénytábla könnyű célpont a vandál rongálóknak! Ki az erősebb? Költői a kérdés, mert sajnos rendszerint az utóbbiak... Akkor nem érdemes új tanösvényt kialakítani? De! Mindenképpen! Valószínűleg ezen célokból kifolyólag is született meg a füzetes tanösvény gondolata. De, hát semmi sem fenéig tejfel, van egy-két probléma ezzel a típussal is! Hiába találunk eszményi helyet, a biztonságosan bemutatható természeti értékek tömkelegét, ha nincs olyan pont, ahol a bejáráshoz elengedhetetlen fűzethez folyamatosan hozzá lehet jutni. Emellett mit tegyünk, ha a nyomda kinyomtatott több ezer példányt és közben levágták az erdőt, örökre leengedték a halastavat, felszántották a gyepet? Vagy egyszerűen csak a területi korlátok miatt nem tudjuk az összes évszakra jellemző, mindig változó élővilágot bemutatni? Van megoldás: hívjuk segítségül a modern technikát!

Ezt tették 2008-ban a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság munkatársai, amikor a Zselici Tájvédelmi Körzetben, a Kaposvár melletti Töröcskén új tanösvény terveit fontolgatták, és létrehozták az ország első *e-tanösvényét*. De mi is az az *e-tanösvény*? Egy olyan bemutatóhely, ahol a terepen csak a legfontosabb tudnivalókról tájékoztató indító táblával, az útvonal végigjárását segítő jelekkel, valamint az egyes állomásokat jelölő számokkal találkozhatunk. Az információkhoz, érdekességekhez, tudnivalókhoz pedig kétféleképpen lehet hozzájutni: vagy a kezdőtáblán elhelyezett, okostelefonnal beazonosítható QR-kód leolvasásával, vagy az igazgatóságunk honlapjáról letöltött, és előzetesen kinyomtatott vezetőfüzet segítségével. Ez a módszer nem csak nagyságrendekkel kisebb létesítési és fenntartási költséget tesz lehetővé, hanem környezetvédelmi szempontból is sokkal előnyösebb, mivel csak a ténylegesen szükséges számú füzet kerül kinyomtatásra. Ráadásul a közölni kívánt információ folyamatosan aktualizálható, változtatható, akár az évszakokhoz igazítható.

Cikta tanösvény
Nagydorog, Szenes-legelő

Az első, a terület jellemző madárfajáról elnevezett **Fekete harkály e-tanösvény** a Zselici Tájvédelmi Körzet sajátos élővilágának ismertetése mellett, az igazgatóságunk vagyonekezelésében lévő erdőterületen végzett, a folyamatos erdőborítás megvalósítása érdekében folytatott munkáját is bemutatja. A kedvező tapasztalatok nyomán új *e-tanösvényeket* is létesítettünk, de leromlott (vagy sajnos inkább lerombolt) állapotú táblás tanösvényeinket is elkezdjük átalakítani az új formára. Így várja a Boronka-melléki Tájvédelmi Körzetbe kirándulókat a mesztegnyői kisvasút kakusztai végállomásától induló **Tőzike e-tanösvény** és a régi, Belső-Somogyi életet felidéző **Eltűnt puszták nyomában e-tanösvény**. A Nyugat- és a Kelet-Mecsek Tájvédelmi Körzet is bővelkedik látnivalókban. A **Kővirózsa e-tanösvény** a Jakab-hegy csodás földtörténetét és természeti kincseit, a **Denevér e-tanösvény** az Abaliget-barlang környékének, a karsztvidéknek a látnivalóit, a **Kismély-völgyi Pro Silva e-tanösvény** pedig a természetes erdők működését, az ehhez alkalmazkodó erdőgazdálkodás szükségességét ismerteti. Teljesen hasonló tematikájú az **Óbányai Pro Silva e-tanösvény** is, ellenben a villányi Templom-hegyen kialakított **Ammonitesz e-tanösvény** a terület geológiai

érdekességeinek, ősmaradványainak megismerésére kalauzol. A Dél-Mezőföldi Tájvédelmi Körzetben két tanösvény is bővíti az új rendszerű bemutatóhelyek sorát. A Paks melletti Üрге-mezőn egy táblás tanösvény kiegészítéseként működik az **Üрге e-tanösvény**, míg igazgatóságunk nagydorogi majorjának környezetében, a Szenes-legelőn kijelölt **Cikta e-tanösvény** a homokpuszta élővilága mellett bepillantást nyújt egy régi magyar juhajtó, a cikta tenyésztésének körülményeibe is. A Dunaszentgyörgyi-láperdő Természetvédelmi Területen, a láperdőt átszelő Brinyó-csatorna két partján kialakított **Brinyó e-tanösvényt** végigjárva jellegzetes vizes élőhelyekkel, az ide kötődő növény- és állatfajokkal, valamint az idegen tájakról behurcolt özőnfajok okozta problémákkal is megismerkedhetünk. Szintén vizes élőhelyen, Dráva menti környezetben, a Duna-Dráva Nemzeti Parkban létesült a **Hód e-tanösvény**. A Révfülöpi községből induló tanösvény egyes szakaszain hazánk leggyorsabb folyású és legtisztább vizű folyója, a Dráva kíséri utunkat. Megnézhetjük amint a Korcsina-csatorna beletorkollik nagyobb testvérebe, ligeterdőkön és tölgyeseken halad keresztül az utunk, és végül a révfülöpi kápolnát is megcsodálhatjuk.

Javasoljuk tehát, hogy látogassák meg családjukkal, barátaikkal a felsorolt helyeket, és új élményekkel, talán új ismeretekkel gazdagodva térhetnek haza. Vigyenek magukkal okostelefont, vagy előzetesen töltsék le igazgatóságunk honlapjának (www.ddnp.hu) *Tanösvények* menüpontjából a vezetőfüzeteket.

(Szöveg: Nagy Gábor vadászati és erdészeti referens,
kép: a Cikta tanösvény vezetőfüzetének borítója)

Novemberi programajánló

November 2.: Terített asztal az iszapon – madarász séta a Csertői-tónál

Az őszi időszakban jellemző, hogy a halastavaknál elkezdődnek a lehalászási munkálatok. A tavakban nevelt halak befogásának könnyítésére a tómeder vizét lecsapolják, így szabaddá válik a tófenék, és az addig hullámzó vízzel borított terület egyszerre apró tócsákkal szabdaltszappadokká változik. Míg a tómederben visszamaradó, sekély vízben rekedt apró halak a gémféléknek, rétisasoknak nyújtanak zsákmányt, addig a szabad iszappadokon megjelennek a parti madarak. A túra célja ennek az alkalmi madárseregletnek a megfigyelése. *Helyszín: Csertői-halastó, halórház. Időpont: 9.00 óra. Túra hossza: 4 km, időtartama: 3 óra. Részvételi díj: 1000 Ft/fő.*

November 5.: DDNP Klub – Wágner László: 50 éves a Magyar Madártani Egyesület

A Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság népszerű előadás-sorozata a DDNP Klub. Az ingyenes előadások résztvevői sok érdekes titkot hallhatnak növény- és állatfajokról, betekintést nyerhetnek az igazgatóságon folyó természetvédelmi szakmai munkálatokba, Dél-Dunántúl természeti és kulturális értékeibe. *Helyszín: Tettye Oktatási Központ (Pécs). Időpont: 17.00 óra. Ingyenes program.*

November 8.: Idegenvezetés a Pintér-kert Arborétumban

Az Arborétum egy szentimentális tájképi kert, amelyben a főként örökzöld növények mellett mesterséges várrom, fa pavilon, két vízmedence, valamint több szobor is megtalálható. A minden hónap első péntekjén megtartott garantált program résztvevői szakvezető kalauzolásával betekintést nyerhetnek a közel száz éves múltra visszatekintő gyűjteményes kertben megtalálható különleges örökzöldek, gyümölcsfák, díszfák világába. *Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 1 óra. Részvételi díj: 1000 Ft/fő.*

November 9.: Tematikus barlangtúra az Abaligeti-barlangban – földrajz

A program résztvevői az általános barlangi túránál részletesebben ismerhetik meg a barlang kialakulásának földrajzi folyamatait, a karszterületek működését. A tematikus túra során nem csak szemügyre vehetjük a szebbnél szebb cseppköveket, a barlang oldásos és koptatásos formakincsét, hanem kialakulásukról, fejlődésükről is számos érdekességet hallhatunk.

Helyszín: Abaligeti-barlang. Időpont: 14.00 óra. A program időtartama: 1,5 óra. Részvételi díj: a barlangi belépő ára. A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 72/498-766. A résztvevők maximális létszáma 20 fő. A programon való részvételt 12 éves kor felett ajánljuk.

November 9.: Várjuk hulladékmentesen a gólyákat!

Gólyáink rendszeresen hordanak fel szemetet a fészkeikbe, hogy ezt lecsökkentsük, mindennapjainkban fontos odafigyelni a környezettudatos életmódra. A program során megtanulhatjuk, hogy hogyan éljünk és vásároljunk természetközpontú szemléletmóddal, úgy, hogy a természetnek a legkevesebbet ártsunk. *Helyszín: Fehér Gólya Múzeum (Kölked). Időpont: 10.00 óra. A program időtartama: 2-3 óra. Részvételi díj: 1000 Ft/fő.*

November 13.: Felkészülés a télre – Séta a Pintér-kert Arborétumban

A szakvezetéses túra alkalmával a résztvevők megismerkedhetnek a kert őshonos és dísznövényállományával. A látogatók többek között megtudhatják, hogy mi történik télen a lágyszárú évelő növényekkel, vagy hogy milyen hideget képes elviselni a gránátalma. A programon szó lesz arról is, hogy az egyes, kertben is előforduló állatfajok milyen módokon készülnek a téli időszakra és milyen technikákkal képesek átvészelni a keményebb mínuszokat.

A részvételhez előzetes jelentkezés szükséges! Tel.: 70/374-0295.

Helyszín: Pintér-kert Arborétum (Pécs). Időpont: 10.00 óra.

A program időtartama: 60 perc. Részvételi díj: 1.000 Ft/fő.

Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóság, Ökoturisztikai és Környezeti nevelési Osztály
7625 Pécs, Tettye tér 9.

Tel.: 30/405-4571, 30/377-3388

E-mail: szilvia.wodtke@ddnp.hu, attila.komlos@ddnp.hu

www.ddnp.hu

Köszönjük, hogy meggondolja, kinyomtassa-e papírra ezt a levelet.

Amennyiben Ön nem kíván a továbbiakban hírlevelet kapni a Duna-Dráva Nemzeti Park Igazgatóságtól, a következő linken iratkozhat le: https://ddnp.hu/hasznos/hirlevel_leiratkozas